

Висновки. Отже, за результатами проведеного аналізу проблеми формування психологічної готовності студентів ЗВО до дій в екстремальних умовах було визначено, що психологічна готовність - це цілісна характеристика особистості, що забезпечує збереження її психологічної стійкості в несприятливих умовах, пов'язаних із раптовим впливом стресогенних факторів, адекватне її реагування на раптові зміни обстановки та у здатність до подолання емоційного збудження.

Перспективи подальших досліджень полягають у розробці та апробації програм, методик та рекомендацій щодо формування психологічної готовності студентів до дій у різних екстремальних ситуаціях.

Список використаної літератури.

1. Крупник, Е.П., (1995), Проблема психологической устойчивости, Психологические проблемы социальной нестабильности : сборник научных трудов , МПГУ, Москва, С. 27–51.
2. Платонов, К.К., (1996), Структура и развитие личности: Мысль, Санкт-Петербург, С. 231.
3. Петровский, В.А., (2010), Человек над ситуацией. Москва, 560 с.
4. Чебикін, О.Я. (1989), Проблеми емоційної стійкості: збірник наукових праць, С. 197–216.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕБІГУ ТРИВОЖНОСТІ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

УДК 159.9

*Тимінська М. С.,
студентка спеціальності 053 «Психологія»,
освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст»,
КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти»*

Актуальність дослідження. Проблема дитячої тривожності є досить актуальною на сучасному етапі навчання та виховання дітей. При цьому великого значення набуває аналіз особливостей роботи психолога з вивчення психологічних особливостей дитини, врахування яких необхідне для забезпечення найкращих умов повноцінного формування особистості.

Для підтримання психічного здоров'я, становлення та нормального перебігу різних видів діяльності людини, а особливо дитини, потрібна збалансованість емоцій. Порушення емоційного балансу, тривале перебування особи в стані тривоги може спричинити виникнення емоційних розладів, трансформації їх у тривожність як властивість особистості, порушення соціальних контактів.

Короткий аналіз останніх досліджень і публікацій з проблеми.

Феномен тривожності неодноразово був предметом вивчення багатьох вчених психологів: З. Фрейд, Ж. Піаже, В. Астапов, Ч. Спілбергера, А. Прихожан та ін. Проте й досі немає чіткої узгодженості у визначенні причини виникнення тривожності у дітей.

Особливе місце займають роботи, присвячені аналізу навчальної тривожності, джерелом продукування якої є традиційна система освіти. Найбільш систематизовані дослідження в цьому напрямку представлені в роботах А. Прихожан (Прихожан, А.М., 2007). В своїх дослідженнях А. Прихожан доходить висновку про те, що тривога як тимчасовий стан, за умов відносно простих видів діяльності, сприяє успішному її виконанню, активізує внутрішній потенціал особистості, сприяє вчасній реалізації поставлених завдань. Проте, за умови розв'язання складних, особливо інтелектуальних завдань, переживання стану тривоги, занепокоєння, неспроможності дезадаптують особистість, блокують тим самим процес пошуку альтернативних та конструктивних рішень (Прихожан, А.М., 2007).

Тривожність, як певний емоційний настрій з переважаючим почуттям занепокоєння та страхом зробити що-небудь не так, не відповідати загальноприйнятим вимогам та нормам, на думку Захарова А.І., розвивається ближче до 7 років, внаслідок великої кількості страхів, які походять з раннього дитинства (Захаров, А.І., 2000).

Мета наукової публікації – виявити психологічні особливості перебігу тривожності у дітей молодшого шкільного віку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Важливою складовою розвитку особистості молодшого школяра є формування соціальних стосунків, розвиток комунікативних якостей, прийняття певної соціальної ролі. Кожний крок у соціальному розвитку для дитини дуже важливий і супроводжується страхом, переживаннями, занепокоєнням. Виникає суперечність, між старим, добре відомим та випробуваним і новим – невідомим і, можливо не правильним. Молодший школяр боїться, що його нова соціальна роль або позиція буде засуджена дорослими та однолітками. Відторгнення або засудження через психофізіологічні особливості, прийняття неправильної соціальної ролі або позиції можуть бути причиною тривожності.

Для визначення рівня шкільної тривожності нами було використано методика «Тест шкільної тривожності Філліпса», що спрямована на визначення рівня та характеру тривожності, пов'язаної зі школою, у дітей молодшого і середнього шкільного віку (цит. за (Горбатов, Д.С., 2003). Опитування проводилось серед учнів початкових класів загальноосвітньої школи № 33 м. Вінниця. Вибірку склали 50 осіб, віком 7-8 років.

За цією методикою вивчалась: загальна тривожність у школі; переживання соціального стресу; фрустрація потреби в досягненні успіху; страх самовираження; страх ситуації перевірки знань; страх не відповідати

очікуванню дорослих; низька фізіологічна опірність стресові; проблеми та страхи у стосунках із учителями.

Аналізуючи результати тестування нами виявлено: у 28 % дітей рівень тривожності в межах норми, що свідчить про впевненість дітей у своїх силах та підтримку дорослих; у 52 % дітей - підвищений рівень тривожності за шкалами, що пов'язані, з перевіркою знань та загальною тривожністю в школі. Цим дітям складно проявляти себе в колективі, вони невпевнені у своїх можливостях і знаннях, відчують перешкоди у спілкуванні з оточуючими. У 20 % дітей виявлений високий рівень тривожності, що свідчить про потребу дитини в підтримці, розумінні та допомозі дорослих.

Слід відмітити, що інтенсивність переживання тривоги, рівень тривожності у хлопчиків і у дівчат різний. У молодшому шкільному віці хлопчики більш тривожні, ніж дівчатка. Дівчатка пов'язують свою тривогу з іншими людьми, а хлопчики переймаються через фізичні невдачі, а також через покарання від батьків чи учителів.

Таким чином, невпевнена у собі, нерішуча, боязка, тривожна дитина несамостійна, нерідко інфантильна, підвищено схильна до навіювання. Вона не справляється із завданнями поставленими у грі або спільній діяльності, що значно знижує її самооцінку та негативно впливає на стосунки з оточуючими. Така дитина починає відсторонюватися, побоюючись глузування та неприйняття.

Невпевненість породжує тривожність, нерішучість, а вони, в свою чергу формують відповідні риси характеру. Тривожність, як риса характеру - це песимістична установка на життя, коли його уявляють, як сукупність ситуацій з постійними небезпеками та загрозами.

Слід зауважити, що тривожна дитина не може самостійно позбутися почуття тривоги й невпевненості в собі, які виникають у проблемних ситуаціях, у результаті чого виникає дезорганізація діяльності і поведінки, дитина діє значно нижче своїх можливостей. У молодшому шкільному віці, є причиною шкільної дезадаптації. Саме тому тривожність має своєчасно відслідковуватись. Учителі, батьки, психологи мають своєчасно допомагати дитині в подоланні таких негативних емоційних станів. Так, як у дитини молодшого шкільного віку тривожність ще не є стійкою рисою характеру і піддається корекції за допомогою відповідних психолого-педагогічних заходів, її можна істотно знизити, якщо педагоги та батьки, що виховують дитину будуть дотримуватись рекомендацій психолога.

Висновки. На підставі аналізу наукової літератури та експериментального вивчення дитячої тривожності, ми можемо зробити висновок про те, що тривожність у молодшому шкільному віці є наслідком негативного впливу комплексу взаємопов'язаних причин, серед яких: невдачі у навчанні, соціальні, сімейні проблеми тощо. Саме тривожність знаходиться в основі цілого ряду психологічних труднощів у дитинстві і є однією з причин шкільної дезадаптації.

Перспективи подальших досліджень ми бачимо у розробці психокорекційних програм щодо зниження рівня тривожності молодших школярів.

Список використаної літератури.

1. Горбатов, Д.С., (2003), Практикум по практическому исследованию: Учеб. Пособие, Издательский дом «БАХРА-М», Самара, 272 с.
2. Захаров, А.И., (2000), Происхождение детских неврозов и психотерапия, Изд-во ЭКСМО-Прес, Москва, 448 с.
3. Прихожан, А.М., (2007), Психология тревожности: дошкольный и школьный возраст, Спб.: Питер, 280 с.

ВПЛИВ ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЙ НА КОГНІТИВНУ СФЕРУ ОСОБИСТОСТІ

УДК 159.95

*Томин Я. С.,
студент спеціальності 053 «Психологія»,
освітнього рівня «Магістр»,
КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти»*

Актуальність дослідження. Тематика інформаційних технологій та їх впливу на суспільство і людину на сьогоднішній день є, мабуть, найпопулярнішою з усіх сфер життя людини. Наукова діяльність і виробництво здійснюються за допомогою ІТ-технологій. Бізнес щораз вигадує нові способи заробітку у цій сфері. Суспільство і звичайна людина, яку дедалі частіше називають «споживачем», шукають нових способів і засобів для розваг, проведення дозвілля, комунікації, самоствердження та самовиявлення.

Навряд чи знайдеться той, хто заперечуватиме вплив інформаційних технологій, зокрема технології Інтернет, на людину та суспільство в цілому. Найраціональніше рішення – дослідити і з'ясувати, які вигоди та небезпеки несе в собі новий формат комунікацій, як він впливає на наше мислення та сприйняття світу.

Короткий аналіз останніх досліджень і публікацій з проблеми. Наразі тема Інтернету, що впливає на особистість, її розвиток та формування, особливо, коли це стосується дітей та підлітків, активно розглядається науковцями всього світу. Наприклад, вплив на мислення, сприймання та пам'ять досліджували Ferguson С., Matthew Fisher, Amanda Ferguson, File, Т., Ward, А. F. Зінченко О. В., Кузнецов А. В., Фельдман А., Бабанін Л.Н. та ін.

Увагу спілкуванню, комунікативним здібностям, проблемі конфліктів та цькування приділяли у своїх працях: Skovholt К.,